

Pořadové číslo pro potřeby ÚAP: 8	Město: HRÁDEK NAD NISOU	Kód obce 564095
-----------------------------------	--------------------------------	-----------------

DOPLNĚNÍ DAT – AKTUALIZACE V ROCE 2024

V průběhu sledovaného období 2014-2024 došlo k postupnému nárůstu počtu obyvatel obce Hrádek nad Nisou. V obci byl zaznamenán meziroční pokles počtu obyvatel (2014-2015) o 38. V roce 2020 je evidentní nárůst počtu obyvatel vzhledem k předchozímu období. V roce 2024 dosáhl počet obyvatel hodnoty 7 932, viz Tab. Hrádek nad Nisou- 1.

Tab. Hrádek nad Nisou- 1: Přehled vývoje ukazatelů (počet obyvatel) za období 2014 až 2024

Ukazatel	2014	2015	2016	2020	2024	změna
Počet obyvatel *	7 651	7 613	7 626	7 735	7 932	nárůst

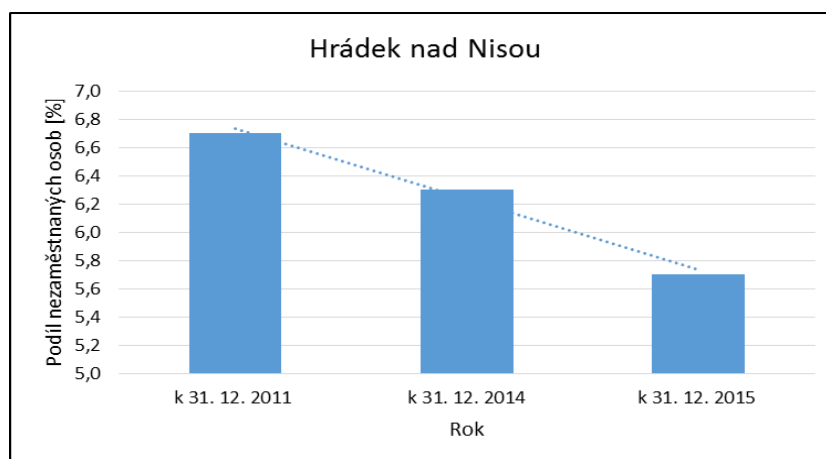
* Údaj vyhodnocován k 1. 1.

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

I. EKONOMICKÁ ZÁKLADNA

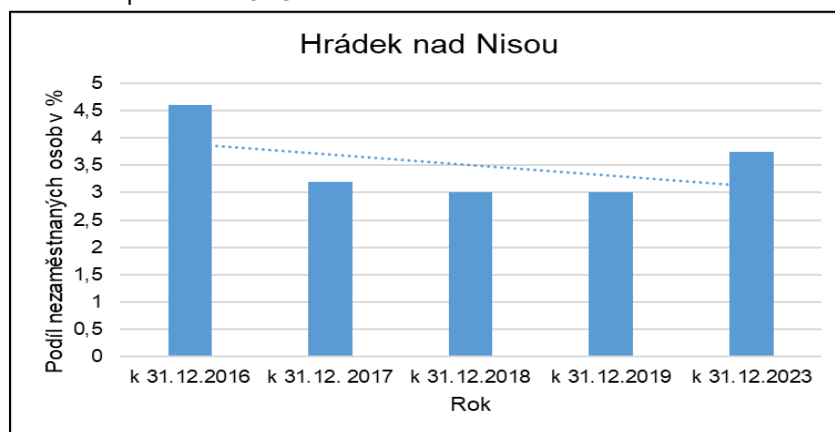
Zaměstnanost

Od roku 2012 došlo ke změně ukazatelů specifikujících problematiku zaměstnanosti na úrovni obcí, viz metodika a souhrnná zpráva (2016). Na národní úrovni (ČSÚ) je sledován od roku 2014 nový ukazatel „podíl nezaměstnaných osob“. Na základě toho je na Graf Hrádek nad Nisou- 1 a Graf Hrádek nad Nisou- 2 nově uveden vývoj ukazatele podílu nezaměstnaných osob v %.

Graf Hrádek nad Nisou- 1: Vývoj podílu nezaměstnaných osob k 31. 12. v letech 2011 – 2015 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

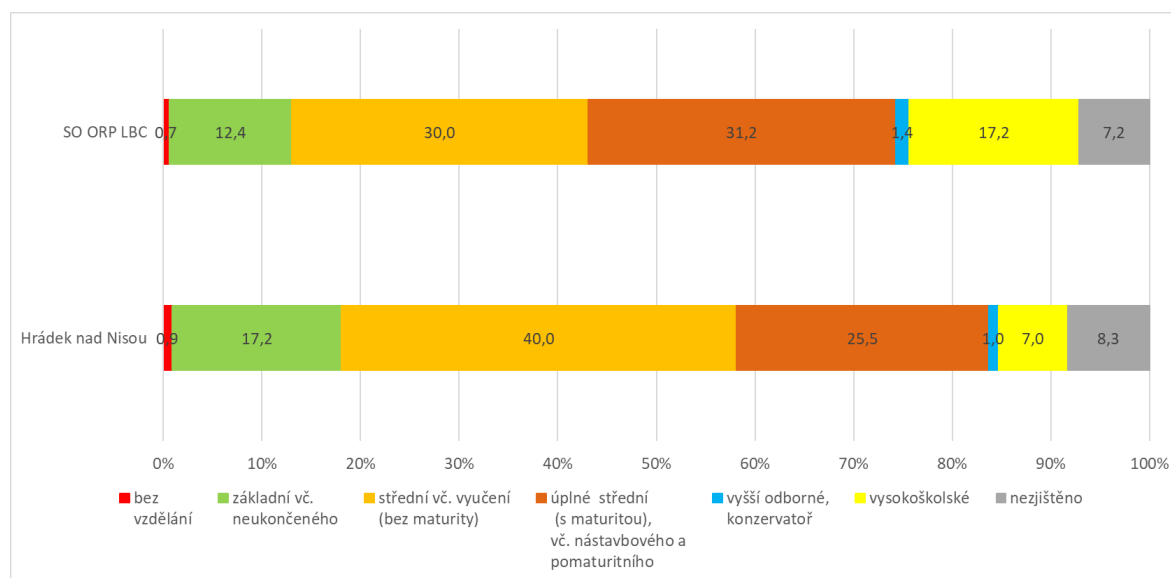
Graf Hrádek nad Nisou- 2: Vývoj podílu nezaměstnaných osob k 31. 12. v letech 2016 – 2023 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Celkově lze konstatovat, že nezaměstnanost vykazovala v letech 2016 až 2019 pozitivní klesající trend, avšak v roce 2023 došlo k určitému zvýšení.

Vzdělanostní struktura

Při Sčítání 2021 bylo zjištěno nejvyšší dosažené vzdělání u 445 obyvatel obce 15letých a starších, tj. 7 %. U dalších 525 obyvatel, tj. 8,3 %, zjištěno nebylo. Alespoň úplné střední vzdělání s maturitou nebo vyšší vzdělání mělo v obci Hrádek nad Nisou 33,6 % obyvatel. Lidé se středním vzděláním nebo vyučením bez maturity tvoří 40 % obyvatel obce, s úplným středním vzděláním s maturitou cca 25,5 %. Viz Graf Hrádek nad Nisou 3.

Graf Hrádek nad Nisou- 3: Vzđelanostní struktura obyvatel starších 15 let v roce 2021 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Graf vzdělanostní struktury obyvatel v roce 2021 pro obec Hrádek nad Nisou a SO ORP Liberec ukazuje zajímavé rozdíly v úrovni vzdělání mezi těmito dvěma regiony.

Bez vzdělání: V obci Hrádek nad Nisou je podíl obyvatel bez vzdělání (0,9 %), což je mírně více než v SO ORP Liberec (0,7 %).

Základní vzdělání (vč. neukončeného): V Hrádku nad Nisou je tento podíl 17,2 %, což je vyšší podíl než v SO ORP Liberec (12,4 %).

Střední vzdělání bez maturity: Obec Hrádek nad Nisou vykazuje 40 % obyvatel s tímto typem vzdělání, což je více než v SO ORP Liberec. Tento fakt naznačuje, že v Hrádku je více lidí s profesním vzděláním.

Střední vzdělání bez maturity: Podíl obyvatel v obci Hrádek nad Nisou s tímto vzděláním činí 25,5 %, což je o méně než v SO ORP Liberec (31,2 %).

Vyšší odborné vzdělání a konzervatoř: Podíl obyvatel s vyšším odborným vzděláním je v obou oblastech podobný.

Vysokoškolské vzdělání: Hrádek nad Nisou vykazuje mnohem nižší procento obyvatel s vysokoškolským vzděláním (7,0 %) ve srovnání se SO ORP Liberec.

Nezjištěno: U této kategorie je patrné, že 8,3 % populace obce Hrádek nad Nisou nevedlo stupeň vzdělání, což je o něco více než v SO ORP Liberec.

Celkově lze konstatovat, že obec Hrádek nad Nisou má vyšší podíl obyvatel se základním a středním vzděláním (vč. vyučení) a nižší podíl obyvatel s maturitou a vysokoškolským vzděláním ve srovnání se SO ORP Liberec.

II. EKONOMICKÁ AKTIVITA

Dle databáze registru ekonomických subjektů (ARES) se v obci v září 2020 nacházelo 1 826 ekonomických subjektů, z čehož je 8 v likvidaci. Dle databáze Magnus web se v obci v září 2020 nacházelo celkem 1 869 ekonomických subjektů. Stejně jako v roce 2014, tak i v roce 2016 i v roce 2020 došlo k poklesu ekonomických aktivních subjektů, viz Tab. Hrádek nad Nisou- 2. V období 2014 – 2016 to bylo o 47 jednotek. V období 2016 - 2020 došlo ke snížení počtu ekonomických jednotek o 55 subjektů. Databáze Magnus web již nezobrazuje počet aktivních a neaktivních podniků, proto je poslední sloupec v roce 2020 prázdný. I v roce 2016 a 2020 největší firmy působí v odvětvích hutnického, plastikářského a automobilového průmyslu. Dle počtu zaměstnanců se většinou jedná o malé a střední podniky, s výjimkou dvou velkých firem viz Tab. Hrádek nad Nisou- 3. Dle databáze registru ekonomických subjektů (ARES) se v obci k srpnu 2024 nacházelo 1 631 ekonomických subjektů. Informace o počtu aktivních a neaktivních podniků již není k roku 2024 dostupná. Lze předpokládat, že důvodem je dostupnost údaje ve vazbě na změny v podnikatelském prostředí, která proběhla v roce 2023. Od začátku roku 2023 musejí nejen právnické ale i všechny podnikající fyzické osoby používat datovou schránku. V případě, že si ji podnikatelé k 31. 3. 2023 sami nezřídili, stát jim ji vytvořil automaticky. Na základě toho došlo v ČR celkově k poklesu počtu ekonomických subjektů. V případě obce Hrádek nad Nisou se jedná o výrazný úbytek oproti roku 2020, lze předpokládat, že se jednalo o přerušené firmy (spící), kde v důsledku majitelé raději ukončili činnost.

Tab. Hrádek nad Nisou- 2: Přehled vývoje počtu ekonomických subjektů v obci

	2010		2012		2014		2016		2020		2024
	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem
četnost ekonomických subjektů v obci	2 472	2 002	2 470	2 000	2 644	1 971	2 805	1 924	1 869	-	1 631

Zdroj: databáze MF ARES 2010, 2012, 2014, 2016, 2020, 2024 Magnus web 2016, 2020

Jedna z uvedených velkých firem pod obchodním jménem Trelleborg Fluid Solutions Czech Republic s.r.o. působila v obci v období 24. 8. 2004 - 20. 7. 2010 (jako nástupce firmy METZELER Automotive Hose Systems s.r.o.). Od konce roku 2010 je firma ve vlastnictví francouzské společnosti TRISTONE FLOWTECH HOLDING S.A.S, a působí pod novým názvem Tristone Flowtech Czech Republic s.r.o.

Firma Praga Company s. r. o. působila v obci v období 13. 5. 1997 – 6. 6. 2005. Rozhodnutím valné hromady společnosti ze dne 6. června 2005 byla společnost zrušena a vstoupila do likvidace ke dni 7. června 2005. Nahradila ji společnost ZPA Praga a. s., která vznikla ke dni 30. listopadu 2006 a v roce 2020 má 31 zaměstnanců.

Tab. Hrádek nad Nisou- 3: Přehled firem s největším počtem zaměstnanců

Hl. předmět podnikání CZ-NACE	Popis oboru	Firma	Sídlo	Počet zaměstnanců					Komentář ke změně k 16. 9. 2024
				2010	2014	2016	2020	2024	
245300	Výroba odlitků z lehkých neželezných kovů	KSM Castings CZ s.r.o.	463 43 Hrádek nad Nisou, Oldřichovská 726	250 - 499	250 - 499	500 - 999	500 - 999	200 - 249	Pokles. Od r. 2019 změna právní formy z a.s. na s.r.o.
293200	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla	ZPA-PRAGA, a.s.	463 43 Hrádek nad Nisou - Loučná 241	25 - 49	25 - 49	25 - 49	25 - 49	1 - 5	Pokles. Dohledána konkrétní hodnota 3 zaměstnanců.
221900	Výroba ostatních pryžových výrobků	Tristone Flowtech Czech Republic s.r.o.	463 43 Hrádek nad Nisou, Oldřichovská 698	250 - 499	250 - 499	-	250 - 499	250 - 499	Beze změny. Dohledána konkrétní hodnota 308 zaměstnanců
25990	Výroba ostatních kovodělných výrobků j. n.	Ernst Bröer, spol. s r.o.	463 43 Hrádek nad Nisou, U gumovky 284	50 - 99	50 - 99	50 - 99	50 - 99	50 - 99	Beze změny. Dohledána konkrétní hodnota 71 zaměstnanců
172200	Výroba domácích potřeb, hygienických a toaletních výrobků z papíru	Drylock Technologie s s.r.o.	463 34 Hrádek nad Nisou, Vlámská 801	-	-	-	500 - 999	100 0 - 149 9	Nárůst
139600	Výroba ostatních technických a průmyslových technologií	Výroba stuh – ELAS, s.r.o.	463 43 Hrádek nad Nisou, Větrná 418	-	-	-	50 - 99	50 - 99	Beze změny. Dohledána konkrétní hodnota 79 zaměstnanců
841100	Všeobecné činnosti veřejné správy	Město Hrádek nad Nisou	463 43 Hrádek nad Nisou, Horní náměstí 73	-	-	-	50 - 99	50 - 99	Beze změny.
853110	Základní vzdělávání na druhém stupni základních škol	Základní škola T.G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, p.o.	463 43 Hrádek nad Nisou, Komenského 478	-	-	-	50 - 99	50 - 99	Beze změny.

Zdroj: databáze MF ARES 2010, 2014, 2016, 2020, 2024 Magnus web 2014, 2016, 2020 webové stránky jednotlivých firem

V obci se nacházejí ještě další firmy důležité z hlediska zaměstnanosti, a to Die Länderbahn GmbH DLB, organizační složka, která zaměstnává do 50 zaměstnanců a společnost HUNTER s.r.o., která má do 40 zaměstnanců, jak uvádí databáze Magnus web. Mezi další významné firmy patří Bydlení Hrádek nad Nisou s.r.o., ERGOCOM, s.r.o. (11 zaměstnanců), VULKAN – Medical, a.s. (11 zaměstnanců), Lersen CZ s.r.o. (17 zaměstnanců), HUNTER s.r.o. (31 zaměstnanců).

Zemědělská výroba: Zemědělskou výrobu v obci zastupuje 60 subjektů zaměřujících se převážně na lov a odchyt divokých zvířat či na chovatelskou činnost v podobě zájmového chovu, chovu skotu, mléčného skotu či ovcí a koz. V obci lze nalézt 3 honební společenstva a 2 myslivecká sdružení. Mezi nejvýznamnější firmy v obci v oblasti zemědělství patří firmy AGRO-SERVICE, spol. s r. o.

Těžba a dobývání

V okolí obce do 5 km se nachází firma ZAPA BETON a.s., která se věnuje dobývání a zpracování vytěženého materiálu z dobývacího prostoru Václavice I viz Obr. Hrádek nad Nisou- 3. Jak bylo zjištěno v roce 2020 průzkumem v obci, firma je pro obec rovnocenným partnerem a snaží se zapojovat do dění v obci – sponzor, zaměstnavatel, finanční prostředky do rozpočtu obce. Firma pravidelně hradí úhradu z vydobytých nerostů a také z dobývacího prostoru.

Obr. Hrádek nad Nisou- 1: Mapa dobývacího prostoru ve vztahu k obci Hrádek nad Nisou

Zdroj: Státní Báňská správa České republiky

Z hlediska významnosti zaměstnavatelů jsou v tabulce Hrádek nad Nisou- 4 uvedeny výsledky vyhodnocení podílu ekonomických subjektů dle intervalů počtu zaměstnanců, a to v kategoriích:

- Bez zaměstnanců, nebo neuvedeno, zde je vysloven předpoklad, že daný subjekt přináší obživu alespoň jeho majitelé.
- Drobný zaměstnavatel do 10 zaměstnanců (1 – 9).
- Malý zaměstnavatel do 50 zaměstnanců (10 – 49).
- Střední zaměstnavatel do 250 zaměstnanců (50 – 250).
- Velký zaměstnavatel 250 a více zaměstnanců.

Tab. Hrádek nad Nisou- 4: Významní zaměstnavatelé dle podílu ekonomických subjektů

Kategorie zaměstnavatele	Hrádek nad Nisou (okres Liberec)	SO ORP Liberec	okres Liberec	Liberecký kraj	Česká republika
2013 (před změnou v r. 2023)	%	%	%	%	%
BEZ/NEUVEDENO	92,98	91,47	91,73	91,75	89,68
ZAM do 10	5,47	6,77	6,53	6,54	8,25
ZAM do 50	1,16	1,36	1,35	1,33	1,58
ZAM do 250	0,22	0,33	0,33	0,33	0,40
ZAM nad 250	0,17	0,07	0,07	0,06	0,08
DOPOČET	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Nutno upozornit, že ČSÚ má tyto údaje ve veřejné databázi dostupné pouze před změnou roku 2023, konkrétně **za rok 2013** (novější údaje jsou dostupné pouze na úrovni SO ORP, kraje a ČR, nikoliv za jednotlivé obce). Byly proto připraveny pouze podíly v jednotlivých kategoriích. Jak vyplývá z tabulky Hrádek nad Nisou- 4, SO ORP Liberec, okres Liberec a Liberecký kraj mají velmi podobné výsledky. Obec Hrádek nad Nisou patří mezi 18 obcí (5. v pořadí z nich), které jsou nad hodnotou poměru

existence firem, jež jsou založeny „jen“ pro vlastní obživu (tj. nemají zaměstnance, nebo údaj neuvádějí) jak ORP Liberec, okresu Liberec, Libereckého kraje. Tzn., že zde obyvatelé mají komplikovanější situaci získat zaměstnání a uchylují se tak častěji k podnikání formou OSVČ.

V roce 2024, jsou dostupné pouze údaje pro počet ekonomických subjektů z hlediska charakteristiky právní formy podnikání:

- Obchodní společnosti (s.r.o., a.s.) = 190
- Družstva = 1
- Státní podniky = 1
- Soukromí podnikatelé (FO) podnikající dle živnostenského zákona = 1159
- Zemědělní podnikatelé = 17
- Soukromí podnikatelé (FO) podnikající dle jiných zákonů = 39

Čistý peněžní příjem na obyvatele

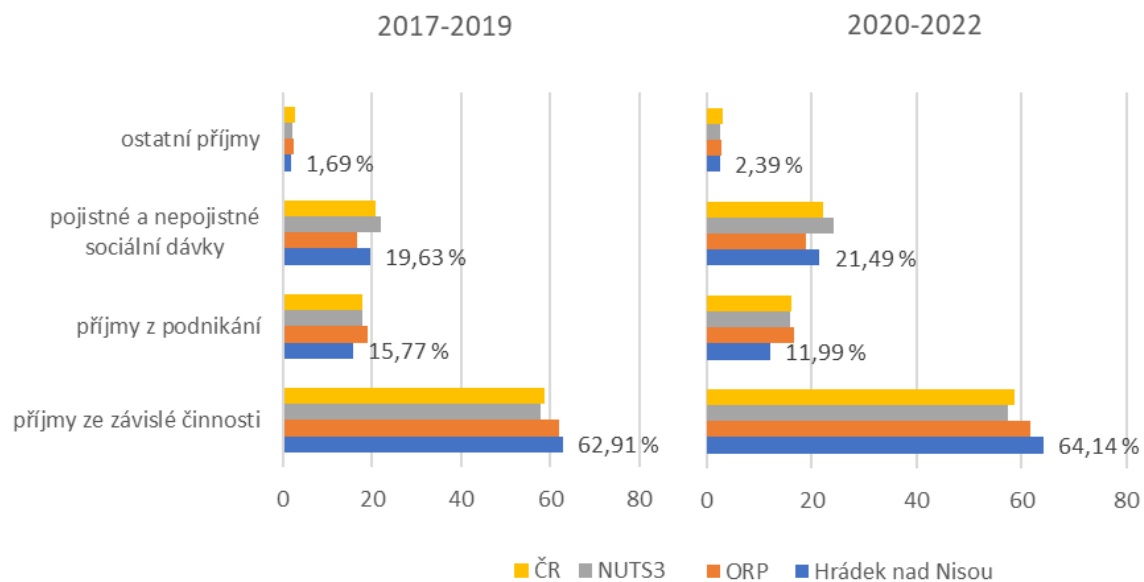
Čisté příjmy na obyvatele v obci Hrádek nad Nisou byly v obou sledovaných obdobích **výrazně nižší** než průměrné příjmy nadřazených územních celků: o 9,64 % (v období 2017-19) a 9,77 % (v období 2020-22) oproti průměru správního obvodu Liberec, o 10,56 % a 12,17 % ve srovnání s Libereckým krajem, o 12,28 % a 14,67 % oproti regionu Severovýchod a o 14,56 % a 17,29 % oproti celostátnímu průměru. Ve srovnání s obdobím 2017–2019 **vzrostly** čisté příjmy obyvatel v obci Hrádek nad Nisou v průměru o 14,99 %, o desetiny až jednotky procentních bodů **pomaleji** než v nadřazených regionech.

Tab. Hrádek nad Nisou- 5: Čisté peněžní příjmy přepočtené na obyvatele obce Hrádek nad Nisou (3letý průměr)

	2017-2019	Prostorová relace	2020-2022	Prostorová relace	% změna v čase
Hrádek nad Nisou	174 735 Kč		200 927 Kč		14,99%
SO ORP Liberec	193 385 Kč	90,36%	222 682 Kč	90,23%	-0,13%
NUTS3 Liberecký kraj	195 365 Kč	89,44%	228 764 Kč	87,83%	-1,61%
NUTS2 Severovýchod	199 194 Kč	87,72%	235 477 Kč	85,33%	-2,39%
Česká republika	204 509 Kč	85,44%	242 920 Kč	82,71%	-2,73%

Zdroj: vlastní výpočty na základě Metodiky využití Big Data pro vyhodnocení socio-ekonomické pozice obyvatel v typech území definovaných Strategií regionálního rozvoje 2021+ (certifikováno 8. 6. 2021) s využitím dat ČSSZ, MPSV, MFČR, ČSÚ a MV ČR

*Pozn. **Prostorová relace** je vyjádřena jako poměr průměrných čistých peněžních příjmů obyvatel obce vůči příjmům všech obyvatel vyšších územních celků (ORP, NUTS3, NUTS2 a ČR). Tento ukazatel vyjadřuje, o kolik jsou čisté peněžní příjmy v obci vyšší či nižší než průměr v příslušném vyšším územním celku. Poslední sloupec tabulky (% změna v čase) ukazuje: v první řádce procentuální tempo růstu průměrných čistých peněžních příjmů v obci mezi sledovanými obdobími; v dalších řádcích je uvedeno, o kolik je toto tempo růstu vyšší či nižší než v příslušném vyšším územním celku. Záporná hodnota znamená, že příjmy v obci rostly pomaleji, naopak kladná hodnota ukazuje, že příjmy v obci rostly rychleji než v příslušném vyšším územním celku.*

Graf Hrádek nad Nisou- 4: Struktura příjmů obyvatel obce Hrádek nad Nisou v prostorovém kontextu ORP/NUTS3/ČR

Zdroj: vlastní výpočty na základě Metodiky využití Big Data pro vyhodnocení socio-ekonomické pozice obyvatel v typech území definovaných Strategií regionálního rozvoje 2021+ (certifikováno 8. 6. 2021) s využitím dat ČSSZ, MPSV, MFČR, ČSÚ a MV ČR

Peněžní příjmy obyvatel obce Hrádek nad Nisou tvoří z 64,14 % příjmy ze závislé činnosti, ze 11,99% příjmy z podnikání, 21,49% podíl zaznamenávají pojistné a nepojistné sociální dávky (tj. nemocenská, starobní důchody a sociální dávky), 2,39 % příjmů tvoří ostatní příjmy (z pronájmu, kapitálového majetku apod.). Struktura příjmů se oproti předcházejícímu období 2017 – 2019 **mírně změnila** zejména ve prospěch příjmů ze závislé činnosti a pojistných a nepojistných dávek, což pravděpodobně souvisí s vyššími platbami nemocenského pojištění v období koronavirové krize. Vzhledem ke struktuře příjmů na regionální a národní úrovni obec registruje **vyšší** podíl příjmů ze závislé činnosti. Celkově **podprůměrné** jsou příjmy z podnikatelské činnosti a ostatní příjmy.

III. STAV A TRENDY VE VYUŽITÍ ÚZEMÍ OBCE

V kapitole je nejprve vyhodnocen stav opuštěných provozních areálů v obci, následně je charakterizováno využití území obce.

Brownfields / Opuštěné výrobní areály a objekty

Dle Národní databáze brownfieldů (CzechInvest, 2024) a dle databáze brownfields Libereckého kraje (ARR, 2024) se v obci nachází 3 objekty typu brownfield, a sice průmyslový objekt ZPA PRAGA Hrádek nad Nisou, textilní areál (bývalá Kolora) a areál BEKON/Benar (bývalá přádelna). Části objektů jsou využívány ke skladování a pro lehkou výrobu.

Využití území obce

Způsob využití území vystihuje struktura pozemků, která je uvedena v tab. 6. Hlavní podíl (58 %) tvoří zemědělská půda s převahou orné půdy nad ostatními kategoriemi zemědělské půdy, lesní půda tvoří 30 % území obce.

Tab. Hrádek nad Nisou- 6: Struktura jednotlivých druhů pozemků

Druh pozemku	2001		2012		2015		2018		2023	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Zemědělská půda	2873,9	59,2	2858,7	58,9	2855,6	58,8	2837,4	58,4	2812,9	57,9
Zahrnuje:										
orná půda	1760,2	36,3	1734,3	35,7	1732,7	35,7	1714,7	35,3	1694,7	34,9
zahrady	186,5	3,8	186,8	3,8	188,4	3,9	188,0	3,9	187,0	3,9
sady	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
chmelnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
vinice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
trvalý travní porost	927,2	19,1	937,6	19,3	934,4	19,2	934,7	19,3	931,1	19,2
Lesní půda	1433,1	29,5	1432,6	29,5	1434,2	29,5	1441,0	29,7	1439,8	29,7
Vodní plochy	45,0	0,9	48,1	1,0	48,2	1,0	47,4	1,0	47,8	1,0
Zastavěné a ostatní plochy	502,2	10,3	514,8	10,6	515,4	10,6	528,8	10,9	554,1	11,4
Celková výměra	4854,1	100,0	4854,1	100,0	4854,3	100,0	4854,6	100,0	4854,6	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Změnu využití území v jednotlivých kategoriích pozemků v obci mezi rokem 2001 a 2023 vystihuje **index změny využití území**, který dosáhl hodnoty 1,35 %. Výsledek mírně nad hranici 1 % naznačuje, že změny nedosahují výraznější intenzity; pouze 1,35 % plochy daného území změnilo ve sledovaném období kategorii využití. Po roce 2018 došlo ke změně 0,53 % plochy území.

Jak se změny využití území projeví ve struktuře pozemků, je patrné z tab. 7, kde jsou uvedeny relativní změny v charakteru využití vybraných druhů pozemků (podle Vavrouchová, Lepková, 2013). Ve sledovaném období došlo k navýšení rozlohy ekologicky nestabilních zastavěných a ostatních ploch (o 52 ha), které vznikly vynětím pozemků ze zemědělské půdy. V rámci kategorie zemědělská půda došlo k ekologicky žádoucímu navýšení podílu luk a lesní půdy. Pozitivní je s ohledem na klimatické změny také mírné rozšíření vodních ploch. Od roku 2001 dochází k rozšiřování zastavěných ploch, což je v průběhu celého sledovaného období dominantní proces ve využití země, po roce 2018 dosahuje silné intenzity. (Šveda, Vigašová, 2010).

Tab. Hrádek nad Nisou- 7: Relativní změna vybraných druhů využití pozemků

Druh pozemku	Změna využití (2001-2023)		Změna využití (2018-2023)	
	%	ha	%	ha
Zemědělská půda	-2,13	-61,03	-0,86	-24,53
Orná půda	-3,73	-65,48	-1,16	-19,97
Zahrady	0,26	0,51	-0,52	-0,98
Sady	x	0,00	x	0,00
Trvalý travní porost	0,41	3,93	-0,38	-3,59
Lesní půda	0,46	6,69	-0,09	-1,24
Vodní plochy	6,36	2,87	0,88	0,42
Zastavěné plochy a ostatní	10,33	51,95	4,79	25,31

Pozn. Zelená barva – plocha stabilní z hlediska udržitelnosti rozvoje území; oranžová barva – plocha nestabilní

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Ekologická stabilita (vyjádřená jako podíl stabilních a nestabilních ploch) řešeného území, vyjádřená pomocí koeficientu ekologické stability (KES), dosahovala v roce 2023 výše 1,16 (tab. 8). Hodnota KES

obce je těsně nad hranicí udržitelnosti a podle Míchala (1994) se jedná o běžnou kulturní krajinu na pomezí krajiny intenzivně využívané ekologicky labilní a krajiny vyvážené, kde jsou technické objekty v relativním souladu s dochovanými přírodními strukturami. Od roku 2001 se hodnota pohybuje v rozmezí 1,15 až 1,16; změny jsou nepatrné. Hodnota KES je blízko limitu udržitelnosti, je tedy potřeba uvážlivě přistupovat k využívání země, především zemědělské půdy k dalšímu rozšiřování zastavěného území.

Tab. Hrádek nad Nisou- 8: Koefficient ekologické stability (KES)

Rok	Stabilní plochy	Nestabilní plochy	KES
2001	2 591,71	2 262,37	1,1456
2002	2 596,87	2 257,17	1,1505
2003	2 596,76	2257,29	1,1504
2004	2 592,12	2261,92	1,1460
2005	2 594,66	2259,37	1,1484
2006	2 600,52	2253,53	1,1540
2007	2 600,18	2253,69	1,1537
2008	2 599,85	2254,23	1,1533
2009	2 604,82	2249,27	1,1581
2010	2 603,07	2251,00	1,1564
2011	2 604,28	2249,79	1,1576
2012	2 605,04	2249,04	1,1583
2013	2 605,47	2248,61	1,1587
2014	2 605,15	2249,15	1,1583
2015	2 605,24	2249,07	1,1584
2016	2 605,10	2249,30	1,1582
2017	2 604,80	2249,80	1,1578
2018	2 611,10	2243,50	1,1639
2019	2 605,44	2249,19	1,1584
2020	2 605,94	2248,66	1,1589
2021	2 605,81	2248,80	1,1588
2022	2 604,00	2250,56	1,1570
2023	2 605,71	2248,85	1,1587

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Ekonomické aktivity dle CZ-NACE v návaznosti na kreativní a kulturní odvětví (KKO)

Na základě metodiky mapování KKO (Baleka et al., 2016) jsou vymezeny dle evidované CZ-NACE oblasti činností zahrnovaných pod KKO z hlediska toho, zda spadají:

- pod kulturní a umělecké jádro (výtvarné a scénická umění, kulturní dědictví, umělecká řemesla), dále pod tzv.
- kulturní odvětví (film a video, hudba, TV, rozhlas, knihy) a tzv.
- kreativní odvětví (design, architektura, reklama).

Kulturně kreativních odvětví byla vyhodnocena ve vazbě na projekt KKO Liberecký kraj (plnění výzvy č. 0232/2022 na tvorbu strategických materiálů v oblasti rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví, jež je vyhlášena v rámci Národního plánu obnovy Ministerstvem kultury ČR. Výzva je vypsána v rámci programu Rozvoj regionálního kulturního a kreativního sektoru). V rámci daného projektu, jehož část mapování realizuje tým Ekonomické fakulty TUL od září 2023 do března 2025, bylo vymezeno následujících 7 oblastí významných z hlediska četnosti ekonomických subjektů. Tato odvětví byla dále pro studii MML podrobena analýze z dat ČSÚ – VDB (2024), kdy byly dohledány údaje o zastoupení

daných oblastí v obcích SO ORP Liberec dle CZ-NACE na úrovni na alespoň 2 míst číselného kódu. Jedná se o následující oblasti:

1. umělecké řemeslo – sklářství = 6 subjektů
2. umělecké řemeslo – výroba klenotů a bižuterie = 14 subjektů
3. architektura = 20 subjektů
4. film a video/gaming, = 1 subjekt
5. vzdělávání (potenciál pro umělecké – ZUŠ, SŠ, VŠ) = 32 subjektů
6. scénické umění se zaměřením na divadlo a hudbu = 10 subjektů
7. výtvarné umění = 37 subjektů

Vyjíždka obyvatel z obce za zaměstnáním a do škol

Jako hlavní zdroj dat o vyjízdce obyvatelstva jednotlivých obcí byly použity výsledky ze sčítání lidu z roku 2021. Obyvatelstvo obce Hrádek nad Nisou vyjíždí za zaměstnáním a do škol zejména do Liberce.

IV. POTENCIÁL ROZVOJE OBCE

V následujících tabulkách (viz Tab. Hrádek nad Nisou- 9) je předložen přehled vývoje ukazatelů za období let 2006, 2009, 2011, 2014, 2018 a 2022 v dílčích oblastech (faktorech). V posledním sloupci je vždy uvedeno hodnocení vývoje ukazatele oproti předchozímu monitorovacímu období s ohledem na to, zda se jedná o maximalizační typ (čím vyšší hodnota ukazatele, tím lepší stav) nebo minimalizační typ (čím menší hodnota ukazatele, tím lepší stav).

Komentáře k tab. Hrádek nad Nisou- 9

V roce 2022 došlo oproti roku 2018 k dalším pozitivním změnám v nezaměstnanosti. Zřejmý je pokračující trend ve zvyšování průměrného věku obyvatelstva – 41,75 roku v roce 2022 je méně, než byl průměrný věk obyvatel České republiky z roku 2021 (42,70 roku dle SLDB 2021). Hodnota indexu stáří 1,17 v obci v roce 2022 byla mírně nižší než hodnota na úrovni SO ORP Liberec (1,19) a nižší než na úrovni celé ČR (1,26) – v obci je početní převaha seniorů od 65 let výše nad počtem dětí. Růst indexu stáří je trend platný pro vývoj v rámci celé ČR, znamená to, že se počet seniorů ve věku od 65 let výše zvyšuje rychleji, než jak rychle roste počet dětí. Počet dětí ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu se zvýšil téměř o 12. Mírný pokles indexu ekonomického zatížení obyvatelstva na 0,56 indikuje mírně se zlepšující poměr mezi počtem osob ekonomicky neaktivních (seniorů a dětí) oproti počtu obyvatel v produktivním věku; stále je 0,56 jeho druhá nejvyšší hodnota od počátku monitorování v roce 2006. Intenzita přírůstku obyvatelstva za 5 let vzrostla na 0,02 a značí mírný převis přírůstku obyvatelstva nad úbytkem. V oblasti bytové výstavby došlo k mírnému rozvoji a ke zvýšení počtu dokončených bytů za 5 let na 1 000 obyvatel, a to z 2,27 na 7 bytů. Ve dvou posuzovaných ukazatelích faktoru osídlení, které se zaměřují na hustotu zalidnění, bylo možné pozorovat zlepšení oproti roku 2018. Oproti roku 2018 došlo k významnému zlepšení ukazatelů sytících faktor ekonomické aktivity, tedy ke zvýšení podílu ekonomických subjektů i podílu soukromých podnikatelů na celkové populaci obce ve věku 15–64 let.

Tab. Hrádek nad Nisou- 9: Přehled vývoje ukazatelů za období let 2006, 2009, 2011, 2014, 2018 a 2022

1. Faktor nezaměstnanosti

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Dlouhodobá nezaměstnanost [%]	3,09	2,91	3,73	2,33	0,16	0,01	zlepšení
Tlak na pracovní místa	7,22	12,08	10,17	5,77	-0,04	0,13	zhoršení
Registrovaná nezaměstnanost [%]	7,22	12,21	10,46	6,56	0,66	0,05	zlepšení
Účast voličů při volbách do PS PČR [%]	55,45	54,62	54,62	0,50	56,66	-	-

2. Faktor atraktivity místa bydlení

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Intenzita přírůstku obyvatelstva za 5 let	0,02	0,04	0,03	-	0,01	0,02	min. zlepšení
Průměrný věk obyvatel	39,16	39,42	39,85	40,6	41,35	41,75	zhoršení
Počet dokončených bytů za 5 let [/1000 obyv.]	-	13,19	14,41	5,78	2,27	7,00	zlepšení
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	51,97	58,23	19,7	11,08	64,70	-	-

3. Faktor osídlení

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Obecná hustota zalidnění [obyv./km ²]	153,25	157,43	154,36	156,83	154,35	162,00	zlepšení
Specifická hustota zalidnění (zast. plocha) [obyv./km ²]	7974,18	8138,75	8056,99	7832,3	7479,28	7497,00	min. zlepšení

4. Faktor věkové struktury obyvatelstva

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Počet obyvatel ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu	78,67	37,5	72,5	64,25	57,50	69,25	zlepšení
Průměrný věk obyvatel	39,16	39,42	39,85	40,6	41,35	41,75	min. zhoršení
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	51,97	58,23	19,7	11,08	64,70	-	-
Index stáří	0,80	0,85	0,89	1,03	1,15	1,17	zhoršení
Index ekonomického zatížení obyvatelstva	0,42	0,44	0,45	0,50	0,57	0,56	min. zlepšení

5. Faktor občanské vybavenosti

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl lůžek v hotelech a penzionech na celkové kapacitě HUZ	0,11	0,25	-	-	-	-	-
Počet obyvatel na ordinaci praktického lékaře	1487,80	1519,80	1498,60	1084,86	1498,60	1576,4	zlepšení
Počet obyvatel na ambulantní zdravotnické zařízení	619,92	690,82	-	-	37,47	-	-
Počet lékáren na 1000 obyvatel	0,13	0,26	0,27	0,26	0,27	-	-
Počet obyvatel ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu	78,67	37,50	72,50	64,25	57,50	69,25	zlepšení
Počet obyvatel ve věku 6–14 let na 1 základní školu*	241,67	126,67	175,25	192,25	199,75	201,25	min. zlepšení
Počet obyvatel ve věku 15–19 let na 1 střední školu*	-	-	-	-	-	-	-
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	51,97	58,23	19,70	11,08	64,70	-	-
Specifická hustota zalidnění (zast. plocha) [obyv./km ²]	7974,18	8138,75	8056,99	7832,30	7479,28	7497,00	min. zlepšení

* Údaj vyhodnocován jen při existenci zařízení

6. Faktor struktury ekonomiky

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl aktivních subjektů ve službách	0,45	0,59	0,62	0,62	0,56	0,59	min. zlepšení
Podíl aktivních subjektů v zemědělství a lesnictví	0,24	0,02	0,03	0,03	0,04	0,04	beze změny

7. Faktor ekonomické aktivity

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl soukromých podnikatelů na populaci ve věku 15–64 let	0,26	0,27	0,28	0,29	0,13	0,28	zlepšení
Kapacita HUZ [počet lůžek/1000 obyv.]	31,86	45,40	-	-	-	-	-
Podíl ekonomických subjektů na populaci ve věku 15–64 let	0,33	0,34	0,36	0,36	0,16	0,36	zlepšení